

primorski

dnevnik

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 50 (12.082)

Trst, sobota, 9. marca 1985

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Doberdoba«
v Gornji Trebušici, od
18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idrji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zasluženi Evropi.

Poštna plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

OSREDNJA KNJ
S. VILHARJA
TRB REVOLUCI
66001 KOPER
7094

Apel za razorožitev in popuščanje napetosti

Osmi marec združuje ženske in prehaja meje Vzhod-Zahod

RIM — Načini praznovanja osmega marca, mednarodnega dneva žensk, so vedno bili zgovorni pokazatelj emblematičnih problemov neke družbe. Tako je že bilo od daljnega 8. marca 1910, ko je v Bostonu 146 tekstilnih delavk darovalo življenje v boju za svoje pravice. V prejšnjih desetletjih je bil dan žensk posvečen predvsem tem socialne emancipacije in enakopravnosti, danes, ko se desetletje že preveša v drugo polovico osemdesetih let, pa je glavna skrb, tudi ob osmem marcu,

skrb za bodočnost. Za bodočnost, nad katero visijo kot Damoklejev meč jedrske rakete. Da bi dvignile svoj glas — glas žensk in pacifistk — je 75 žensk iz Italije, ZRN, NDR, Češkoslovaške in Velike Britanije podpisalo apel, v katerem pozivajo k popuščanju napetosti in denuklearizaciji Evrope. »V vseh naših petih državah postavljajo jedrske rakete: sodelovati pri katastrofi, o katerih ni več dvoma, da se lahko zgrne nad nami, je temeljito okrepilo našo odgovornost, tako da bomo vpele vse sile in skušale razbiti obroč nasilja,« pišejo v dokumentu.

Pobuda, ki je prva zbrala okoli sebe ženske iz vzhodnih in zahodnih evropskih držav, se je rodila v vrstah italijanskih pacifistov.

Kakšno pa je bilo v Italiji praznovanje osmega marca? Daleč od ekstravagantnih not iz preteklih let, je letošnji dan žensk bil predvsem v duhu upravne in zakonodajne ureditve bistvenih problemov sodobnega časa in sodobnih žensk. Manifestacije, povorke, zasedanja in debate niso manjkale v nobenem mestu in večina je kazala na potrebo po institucionalnih posegih. Med najpomembnejšim naj omenimo zasedanje na ministrstvu za delo, kjer je minister De Michelis potrdil svoje prizadevanje za uresničevanje enakopravnosti na delovnem mestu.

Kvalifikacije ženskega dela, tako da ga nove tehnologije ne bodo izrinile iz produkcijskega procesa, je bila tudi tema predsednice poslanske zbornice Nilde Iotti, ki se je srečala z vsemi ženskami, zaposlenimi v palači Montecitorio.

Ob Dnevu žena je bila vrsta srečanj in prireditev tudi v naših krajih, o čemer poročamo v straneh kronike.

Za odprtejšo in tvornejšo kulturno vzdušje v Trstu

Konec lanskega in v začetku letošnjega leta smo poročali o zanimivih in spodbudnih (lahko bi jih imenovali zgodovinske) premikih v odnosih med slovensko in italijansko narodnostno skupnostjo na Tržaškem. Pobuda profesorjev Spadara, Merkuja, Verniera in Verča (na sliki), da bi združili najvidnejše italijanske in slovenske kulturnike v organizacijo, ki bi slonela na kulturnem načrtu o medsebojnem zblizevanju, poznavanju in sodelovanju, se je medtem ob široki podpori številnih vidnih posameznikov in njihovom navdušenju za ta načrt, pretvorila v dejstvo. Nastala je »Skupina 85«, ki naj bi iz bogate zakladnice kulturnih vrednot in izkušenj obeh (pa tudi drugih manjših) narodnostnih skupnosti črpala sveže sokove za oplajanje vse tržaške in deželne družbe.

NA 5. STRANI

Tiskovna konferenca enotne delegacije

TRST — Na sedežu deželne uprave v Rimu bo v torek tiskovna konferenca enotne delegacije Slovencev v Italiji. Enotna delegacija se je odločila za pobudo, da bi vsedržavnim medijem in javnemu mnenju predložila stanje slovenske narodnostne skupnosti, njene probleme in pričakovanja, predvsem pa da bi poudarila nujnost čimprejšnje odobritve globalnega zaščitnega zakona, ki naj vsebinsko ustreza potrebam in zahtevam manjšine.

Tiskovna konferenca je po mnenju enotne delegacije še posebej potrebna v tem trenutku po obisku ožjega odbora 1. senatne komisije v Furlaniji - Julijski krajini, po obvezah predsednika vlade Craxija in po srečanju enotne delegacije z ministrom za deželna vprašanja Vizzinijem.

Udarec šiitskim fundamentalistom

Atentat v Bejrutu

Več kot 50 mrtvih

BEJRUT — Več kot 50 mrtvih in skoraj 200 ranjenih je krvavi obračun sinočnjega atentata v bejrutski šiitski mestni četrti Bir el Abed, ki je v Libanonu znana kot »Homeinijevo mesto«, ker je trdnjava proiranskih islamskih fundamentalistov. Po prvih policijskih vesteh je eksploziral z eno tono trotila natrpan avtomobil, ki so ga parkirali nedaleč od hiše šejka Mohameda Fadlalah v neposredni bližini mošeje in nekega kina.

Šejk Fadlalah, ki je med najvljudnejšimi verskimi voditelji tako imenovane proiranske »Alahove stranke« je skušal v zadnjem obdobju spraviti svoje sfanatizirane šiite s proiranskim gibanjem Amal pravosodnega ministra Berija. Ti naporu pa so številne motili, saj se z njimi ni strinjala niti »Alahova stranka«, proti pa jim je bil tudi Berijev Amal. Šejk Fadlalah se je sinoči čudežno rešil, eksplozija pa je pokončala številne njegove pristaše, največ žrtev

pa je povzročila med nedolžnim prebivalstvom.

O jakosti eksplozije dovolj zgovorno priča podatek, da je za njo ostala tri metre globoka in pet metrov široka luknja, eksplozivni val pa je dobesedno rušil vse bližnje stavbe. Eksploziji je sledil požar, kar je še otežilo reševanje. Da bi bil položaj še bolj grozovit, so šiitske milicije pričele streljati v zrak, vneli pa so se tudi oboroženi spopadi med rivalškimi muslimanskimi skupinami.

V vsem zahodnem Bejrutu je zavladala nepopisna zmeda, prebivalstvo pa je v paničnem strahu iskalo zavetišča. Rafalom iz avtomatskega orožja se je kmalu pridružil zamolklo bobnenje minometalcev. Vsi se sedaj bojijo, da je sinočnji atentat sprožil težko ustavljivo verižno reakcijo nasilja. Šiitski verski skrajneži bodo sedaj iskali krivca za atentat, kot vedno v podobnih primerih pa bo cena krvne osvete plačalo nedolžno prebivalstvo.

Pomemben popravek sen. Gerbčeve za naše šole

Vladna večina spet preglasovana pri reformi višje srednje šole

BOJAN BREZIGAR

RIM — Reforma višje srednje šole je ponovno zastala. V četrtek je namreč senat zavrnil 5. člen zakonskega osnutka, ki je ključnega pomena, saj prav ta člen določa posamezne usmeritve nove višje srednje šole. Vladna večina je bila torej preglasovana, do tega pa je prišlo predvsem zaradi odsotnosti več kot sto senatorjev in zaradi manjšega števila prostostrelcev, ki so se pri tajnem glasovanju izrekli proti predlogom ministrice za šolstvo sen. Falcuccijske.

Do takega izida glasovanja je prišlo po dolgi razpravi, ob začetku katere je Falcuccijska v imenu vlade predložila popravek, ki je pomenil dejansko veliko krčenje vsebine reforme same, saj je ta popravek omejeval vsebino reformirane višje srednje šole. Do tega predloga je verjetno prišlo predvsem na pritisk birokratskega aparata ministrstva za šolstvo, ki mu »preveč« reformirana šola ni všeč. V senatu je tako prišlo do ostrega soočenja in so se proti takemu krčenju izrekli komunisti, neodvisna levica, misovci in liberalci, ki so napovedali negativno zadržanje do celotnega osnutka. Pri glasovanju o 5. členu zakonskega osnutka sta se tako proti členu izrekla 102 senatorja, za pa samo 89. Trije so se glasovanja vzdržali, odsotnih pa je bilo 120

senatorjev. Dokaj očitno je, da odsotnost več kot tretjine senatorjev ne more biti naključna.

Tako so morali sejo prekiniti, kajti brez 5. člena je zakon nepopoln in bi bilo nesmiselno nadaljevati razpravo o ostalih členih. Funkcionarji urada za šolstvo so tako izdelali seznam členov, na katere 5. člen ne vpliva in o teh členih bodo nadaljevali razpravo prihodnji teden, o novi formulaciji 5. člena in o preostalem delu zakonskega besedila pa bo morala ponovno razpravljati komisija za šolstvo.

Skratka, reforma višje srednje šole se bo tudi tokrat zavlekla. O tem pomembnem vprašanju razpravljajo že deset let in tokrat se je razprava zaustavila že petič. Že dvakrat je poslanska zbornica odobrila zakon o reformi; enkrat ga senat zaradi zapadlosti zakonodajne dobe ni odobril, drugič pa ga je senat spremenil in nato poslanska zbornica spremenjenega besedila ni odobrila. Skratka, vrsta odložitve in odlašanj, osnove višje srednje šole pa tako še vedno temeljijo na fašistični Gentilejevi reformi. Sedaj demokrati in socialisti zagotavljajo, da bodo razpravo čimprej nadaljevali, vendar pa zaenkrat še ni znano, kako nameravajo razrešiti zapleteno vprašanje, ki je nastalo po neugodnem glasovanju v senatu.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

BENCIN SUPER PO 1.310 LIR

RIM — Podražitev bencina super za 20 lir pri litru (od 1.290 na 1.310 lir), ki je stopila v veljavo včeraj, je pripisati dvema vzrokoma: po eni strani skokovitemu naraščanju vrednosti dolarja (ki je glavno plačilno sredstvo za nafto in njene derivate), po drugi pa sklepu vlade, da se morajo cene v Italiji prilagajati evropskemu poprečju vsakič, ko so nižje (ali višje) za 5 lir in ne več kot doslej ob razliki 10 lir.

Od prvega aprila je pa pričakovati hitrejšo podražitev tudi pri utekočinjenem petrolejskem plinu in metanu za avtomobilski pogon, za katera je vlada prav tako sklenila, da cene več neposredno ne upravlja (z ustreznimi sklepi medministrskega odbora).

Namizni tenis: v povratni tekmi v Repnu (17.00) proti neapeljskemu Stetanu

Krasova dekleta danes za državni naslov

Vsa naša in ne samo športna javnost nestrno pričakuje današnjo povratno finalno srečanje za naslov italijanskih ekipnih prvakinj med Krasom in neapeljskim Stetanom.

Krasova dekleta, ki so v prvi finalni tekmi zanesljivo odpravile neapeljsko moštvo, so danes pred novim podvigom: z zmago bi namreč osvojila italijanski naslov, obenem pa potrdila prvo mesto, ki so si ga lani prislužila v dodatnem srečanju v Rovatu proti bocenskemu Recoaru. Kar štirinajst let so naša dekleta zasledovala ta naslov, medtem so bila kar devetkrat druge. Lani pa jim je uspel veliki met. Sedaj pa so na pragu drugega velikega slavlja...

V Krasovem taboru je seveda pričakovanje za današnji nastop izredno. Naša dekleta so le korak od držav-

nega naslova. Naporu Zvonka Simonete, da bi krasovke prvo tekmo igrale v Neaplju, niso bili zaman. Naša dekleta so zanesljivo premagala »neapeljsko oviro« in sedaj imajo edinstveno priložnost, da drugič zaporedoma osvojijo prvo mesto v Italiji. Čeprav so naše igralko v današnjem srečanju favoriti, saj bodo

NADALJEVANJE NA 10. STRANI

KOŠARKARSKA C-1 LIGA
Drevi v Trstu
Jadran - Stefanel
NA 10. STRANI

● Vladna

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Pred četrtkovno razburkano sejo pa je senat odobril prve štiri člene reforme, med katerimi je tudi četrti člen, ki vsebuje seznam predmetov, ki so skupni za vse usmeritve. Ta člen vsebuje nekatere pomembne novosti, ki so bile vnesene na predlog KPI in tako je sedaj predvideno poučevanje kulturnih in idejnih gibanj, gospodarske, družbene, pravne in politične stvarnosti, znanstvenega poznanja človeka, okolja in narave ter tehnologije in sodobnih sistemov informiranja in komuniciranja. Tu je bil na zahtevo sen. Gerbčeve vnesen tudi bistveni popravek, ki zadeva poučevanje tujega jezika, kajti prvotno besedilo je bilo zelo nejasno in je v bistvu omejevalo poučevanje tujega jezika na manjšinskih šolah. V besedilu, ki je bilo odobreno po popravku KPI, pa je izrecno predvideno, da je tudi v šolah s slovenskim učnim jezikom obvezno poučevanje tujega jezika. V razpravo o tem vprašanju je posegla tudi sen. Jelka Gerbec, ki je poudarila, da je pouk tujega jezika neobhodno potreben, da se lahko tudi absolventi slovenskih šol vključijo v sedanjo evropsko in splošno mednarodno stvarnost.

BOJAN BREZIGAR

Med pogovori Reagana s članom politbiroja KP SZ Ščerbitskim

ZDA in Sovjetska zveza še vedno vztrajajo na svojih izhodiščih za ženevska pogajanja

NEW YORK — Pred torkovim začetkom ženevskih razorožitvenih pogajanj sta si velesili še zadnjič izmerili utrip, ponovili znana in stara stališča o ravnotežju strahu. Srečanje med ameriškim predsednikom Reaganom in članom politbiroja KP SZ Ščerbitskim je potekalo v zagotavljanju ene in druge strani, kako si ne želita vojne, kljub temu pa nista pripravljena bistveno popustiti.

Predsednik Reagan se je strinjal s Ščerbitskim, da sovjetski ljudje ne bodo začeli vojne proti ZDA, vendar pa je v skrajno ironičnem tonu pristavil, »da na nesrečo, ljudje v Sovjetski zvezi ne morejo odločiti o politiki svoje vlade, vojne pa ne začenejo ljudje, ampak vlade«. Takšne opazke seveda ne morejo izboljšati ozračja pred začetkom tako pomembnih pogajanj.

Ščerbitski je po pogovorih izjavil, da je skušal predsednika Reagana prepričati v nekoristnost raziskav o tako imenovanem vesoljskem obrambnem ščit, ker bi se mu SZ postavila po robu z okrepitevijo svojega jedrskega orožja, militarizacija vesolja pa bi povzročila le novo obojevalno tekmo. V zvezi z bodočimi ženevskimi

pogajani je dodal, da so bili vsi dosedanja sporazumi rezultat kompromisa in da je tudi tokrat SZ pripravljena konstruktivno prispevati k dialogu, če bodo isto storile tudi ZDA. Sovjetska zveza torej še vedno pogojuje napredek ženevskih pogajanj z opustitvijo raziskovanj o vojni zvezd in s sporazumom o prepovedi obojevalne tekme v vesolju.

Ameriški predsednik Reagan pa je skušal sovjetskega gosta prepričati, da bodo ZDA razvijale samo tiste raziskave vesoljskega orožja, ki niso v nasprotju s sporazumom o protiraketnih sistemih iz leta 1972. Seveda je tudi poudarjal, da je njegov »vesoljski ščit« izključno obrambne narave, ki bo omogočil obojstransko zmanjšanje medcelinskih raket.

Za SZ pa so taka stališča nesprejemljiva. »Vesoljski ščit« bi namreč porušil dosedanje ravnotežje strahu, v ameriških vojaških krogih vzbudil prepričanje, da lahko prvi sprožijo jedrski napad, ne da bi bili za to kaznovani s sovjetskim povračilnim ukrepom. Sovjetski pogajalci v Ženevi bodo torej globalno zaobjeli vsa tri razorožitvena pogajanja o strateškem jedrskem orožju,

o evrozstrelkih in o militarizaciji vesolja, ki bodo med seboj odvisna. Iz tega sledi, da bodo pogajanja o medcelinskih in evrozstrelkih neuspešna, če bodo ZDA vztrajale pri svojem vesoljskem ščit.

Prav zato se v ameriškem Kongresu vedno bolj širi zahteva, naj se ZDA odpovejo svojim raziskavam »vesoljskih obrambnih sistemov«, če bo SZ v Ženevi pristala na »radikalno zmanjšanje« svojih medcelinskih raket. Reagan pa se na vse kriplje trudi, da bi ovrgel take trditve in poudarja, da ne bodo ZDA v Ženevi dosegle ničesar, če se ne bodo pokazale dovolj »trde in odločne«. Prav zato išče enotnost v zahodnem taboru in je dal obiskoma Thatcherjeve in Craxija največji pomen pri »utrjevanju solidarnosti v zahodni zvezi«. Diplomatsko misijo sovjetskega zunanjega ministra Gromika v raznih zahodnih državah pa je ocenil kot poskus razbijanja »zahodne enotnosti«.

Vse to zgovorno dokazuje, da bodo prihodnja ženevska pogajanja med vsemi dosedanjimi najtrša in najtežavnejša, saj ni do sedaj nihče pokazal volje do popuščanja.

»Ekološki avtomobil« še razdvaja ministre

BRUSELJ — Ekološki posvet ministrov EGS o uvedbi avtomobilskih katalizatorjev za odstranjevanje svineca iz bencina se je končal brez zaželenega sporazuma, vendar z utemeljenim upom, da do soglasja pride na prihodnjem sestanku, ki bo 20. marca. Jabolko spora je, kot znano, stališče Zvezne republike Nemčije: notranji minister Zimmermann je rekel, da bo njegova vlada leta 1989 uvedla katalizator za vse avtomobile brez izjeme, in to ne glede na ukrepanje drugih držav članic deseterice.

Francozom, Angležem in Italijanom to ni pogodu, čeprav so v Parizu in Rimu dovetnejši za morebiten kompromis z Nemci, kar zadeva postopnost uvedbe katalizatorja, v smislu, naj bi tega vgradili v male avtomobile do 1,4 litra gibne prostornine čim pozneje. Francoska in italijanska proizvodnja slonita pač prvenstveno na manjših vozilih in bi ju uresničitev nemškega načrta močno prizadela. Vsekakor bi trmasto vztrajanje na različnih stališčih povzročilo hude težave tudi samim Nemcem: če tuji v ZRN ne bi mogli tankati brez katalizatorjev, bi tudi Nemci drugje težko shajali s katalizatorji, ko pa bi morali tankati bencin s svincem.

Nevarno stopnjevanje iraško-iranske vojne

BAGDAD, TEHERAN — Po trinajsturnem zatišju je iraško topništvo včeraj ponovno bombardiralo iraško pristanišče Basro in obmejno mesto Mandali v osrednjem delu fronte. Sodeč po agencijskih vesteh so iranske granate povzročile malo škode, težji je obračun iraškega in raketnega bombardiranja iranskih mest. Predsinočnjim je pet raket zemlja - zemlja »ščit« sovjetske proizvodnje težko prizadelo mesto Mesjid Sulejman v središču naftnih polj iranskega Kuzistana. V sredo je Dezful zasulo kar osem raket tipa »ščit«, iraško letalstvo pa od ponedeljka nemoteno gospodari nad iranskim zračnim prostorom in je že bombardiralo Ahvaz in Abadan.

Devet mesecev trajajoče premirje, ki so ga dosegli s posredovanjem OZN in ki je obvezovalo obe državi, da ne napadata civilnih objektov, je torej dokončno porušeno. Teheran je včeraj napovedal, da bo prenehal bombardirati Basro in Mandali, ko bodo Iranci isto storili z iranskimi mesti. Ob tem pa opazovalci ugotavljajo, da je prav Irak sprožil sedanje stopnjevanje, iranska vojska pa ne uspe primerno odgovoriti.

Pertini v Latinsko Ameriko

Predsednik republike Pertini je včeraj odpotoval na uradni obisk v Argentino in Brazilijo. Na letališču, kjer se je srečal s predsednikom vlade Craxijem na povratku iz ZDA, se je od njega poslovil predsednik senata Cossiga, ki ga med odsotnostjo nadomestuje (telefoto AP)

De Mita o odnosih z drugimi strankami

RIM — Komunistični dnevnik »Manifesto« objavlja v svoji današnji številki daljši intervju z demokristjanskim tajnikom De Mito. Intervju je v bistvu pogovor, ki ga je De Mita imel z vso redakcijo Manifesta. Uvodoma je govor o predsedstvu vlade, ali bolje rečeno o socialistu na čelu vlade. Petstrankarska koalicija ni vezana na to rešitev, pravi De Mita, saj gre za izjemo v demokratičnem pravilu, po katerem gre predsedstvo stranki, ki ima največ glasov.

Kaj pa, če bo KD ohranila tudi po volitvah 12. maja relativno večino? Bo v tem primeru zahtevala predsedstvo vlade zase, so vprašali De Mito, ki je v svojem odgovoru bil sila previden in v mnogočem dvo-

umen. V vsakem primeru bo nujno politično preverjanje med strankami in to še pred izvolitvijo novega predsednika republike. Kar zadeva vprašanje krajevnih uprav pa je De Mita ponovil to, kar je rekel na zasedanju vsedravnega sveta stranke: ne gre za avtomatično razširitev petstrankarskega zavezništva tudi na periferijo, temveč zato, da se vsaka posamezna stranka predstavi na volitvah z jasnim programom in torej z vnaprej določenimi zavezništvi. V teh njegovih izjavah je opaziti ne preveč prikrito kritiko na račun socialistov in laičnih strank, ki se v Rimu povezujejo s krščansko demokracijo v krajevnih upravah pa sodelujejo s komunisti.

R. G.

Nov val atentatov v ZRN izzval splošno zgražanje

BONN — Deželni parlament in deželna vlada v Severnem Porenju - Vestfaliji sta danes ostro obsodili najnovejše bombne atentate, zlasti predvčerajšnji bombni atentat v veleblagovnici »Hertie« v Dortmundu, pri katerem je bilo ranjenih osem ljudi. Nekateri so dobili hude poškodbe. Na začetku včerajšnjega zasedanja deželnega parlamenta v Duesseldorfu sta predsednik deželne vlade Rau (SPD) in vodja opozicije Worms (CDU) izjavila, da se demokratična država ne da izsiljevati niti z bombnimi napadi. Po atentatu v veleblagovnici sta bila ponoči izvedena še dva bombna napada na poslopje sindikata rudarjev v Bochumu in na centralo sindikata rudarjev v Essnu.

Odgovornost za atentat v veleblagovnici je prevzela nase »Akcijska skupina Christian Klar«, Christian Klar je eden izmed vodilnih članov Frakcije rdeče armade (RAF), ki sedijo v zaporu. Kriminalisti opozarjajo, da je bombni napad v »Hertieju« prvi napad na »človeka z ulice«. Če drži, je dejal javni tožilec v Dortmundu, da so bombni atentat izvedli teroristi, potem gre za popolnoma novo vrsto atentata. Gre za atentat na popolnoma nepričakovane mimoidoče v množici. Doselej so bile tarče teroristov simbolične osebnosti: gospodarstveniki, politiki in pripadniki NATO, vstevši vojake in oficirje ameriške armade.

BOŽIDAR PAHOR

Milka Planinc obišče Malezijo Indonezijo in Tajsko

BEOGRAD — Predsednica zveznega izvršnega sveta SFRJ Milka Planinc bo danes odpotovala na enotedenski obisk v Malezijo, Indonezijo in na Tajsko. Prvi dve državi sta članici neuvrščene gibanja in bo ta obisk priložnost ne samo za krepitev dvostranskih stikov, ampak tudi za široko izmenjavo mnenj o sedanji in prihodnji dejavnosti znotraj neuvrščene gibanja. Z obiskom Tajske bo predsednica ZIS vrnila lanskoletni obisk predsednika te države Prema Tinsulanonde v Jugoslaviji. Obisk bo odprl novo obdobje sodelovanja s temi državami (dd)

Obleci svoje sanje...

Novella

PELLICCERIA

Obleci enega od novih modelov Novella Pellicceria iz kolekcije 1985: to so elegantni, športni, klasični ali moderni, pa tudi izredno natančno krojeni in izdelani modeli. Izberi si svoj krzneni plašč, izdelan iz pazljivo izbranih krzen: Novella Pellicceria daje pečat avtentičnosti za vsak model. Presenetila te bo izredno ugodna cena: Novella Pellicceria si namreč z nakupom velikih količin krzen zagotavlja precejšnje popuste, ki gredo v korist njenih zvestih kupcev.

PROMOCIJSKA PRODAJA S POPUSTOM

30%

Plačilo na obroke do 24 mesecev brez menic

TRST - UL. PALESTRINA 10

Varese, Ul. Cavour 3 — Como, Drev. Masia 61 — Monza, Ul. Italia 50

Ovestilo občini

Pripravljajo se na gradnjo tudi v Podgori

Kmalu pričetek gradnje 24 stanovanj slovenske zadruga Ivan Cankar v Pevmi

Stanovanjsko vprašanje je tudi na Goriškem dokaj pereče, čeprav ne dosega tistih zaskrbljujočih nivojev, kot se prav v teh dneh sliši o raznih krajih Italije. Nenehni padec prebivalstva ter zelo nizek priliv prebivalcev iz drugih krajev sta prav gotovo glavna razloga, da to vprašanje ne prizadene Gorice v veliki meri.

K izboljšanju položaja je v zadnjih letih precej prispevala politika stanovanjskega združništva. Več je namreč stanovanj, oziroma vrstnih hiš, ki so zrastle na tej osnovi, ki daje tudi manj premožnim občanom možnost, da si kupijo stanovanje.

V ta okvir se je pred dvema letoma vključila tudi prva slovenska stanovanjska zadruga Ivan Cankar iz Gorice, ki si je zadala tudi skrb ohranjanja slovenskega prostora. V tem smislu je tudi nastala prva pobuda, ko je ta zadruga v Pevmi uresničila gradnjo 12 vrstnih hiš in nadaljnjih 12 stanovanj, ki so namenjene v prvi vrsti domačemu slovenskemu prebivalstvu ter proslcem iz bližnje okolice.

V tem času so razna tehnična dela ter stiki z deželo že stekli in v Pevmi so pred zdajci, da bodo kopači za-

čeli z delom. Do tega datuma je potrebno le, da pristojni deželni urad potrdi finančni dekret. Po vsej verjetnosti se bodo dela začela prve dni aprila. Trenutno je zadruga oddala vse vrstne hiše ter 8 stanovanj, prosta so torej še 4 dvosobna stanovanja. Zaradi tega zadruga poziva interese, naj se zglasijo na sedežu (Ulica

Malta 2, tel. 84664), kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila.

Delo zadruga pa teče dalje. V načrtu ima podobne pobude, kot ono v Pevmi, še v drugih krajih Goriške in Tržaške. Ena med takimi je tudi v Podgori.

Tudi na Goriškem

Vrsta kulturnih prireditev in družabnosti ob 8. marcu

Z vrsto kulturnih in družabnih prireditev v društvih, s srečanji in zborovanji in podobnimi prireditvami bomo tudi letos obeležili mednarodni ženski praznik. V raznih krajih so bile družabnosti in prireditve že včeraj, drugod bodo 8. marec praznovali danes in jutri.

Včeraj dopoldne je bilo zborovanje, na pobudo sindikalne zveze v Tržiču, družabnost so pripravili tudi v Ronkah v sodelovanju med združenjem UDI in občinsko komisijo. Delegacija žensk iz Ronk je bila na obisku v Novi Gorici.

Člani društva upokojencev iz Gorice so včerajšnji dan izkoristili za izlet v Sežano in Lipico, sinoči pa so 8. marec z družabnostjo proslavile ženske iz Doberdoba. Družabnost je pripravil ženski odsek KD Jezero.

Podobni prireditvi bosta danes zvečer na Vrhu in v Štandrežu, ženski odsek KD Danica pripravlja drevi ob 19.30 družabnost v gostilni Devetak na Vrhu. Prijave sprejemajo tudi danes v gostilni Frandolič, na Vrhu. V Štandrežu bo družabnost prav tako drevi, ob 20. uri, v domu Andreja Budala.

V Sovodnjah bo prireditev ob mednarodnem ženskem prazniku jutri popoldne, pripravljajo pa jo članice KD Sovodnje, ki vabijo na udeležbo vse občane. Ob 18.30 bo namreč v Kultur-

nem domu, poleg družabnosti, tudi krajši kulturni spored z recitacijami, pevskimi točkami in tudi šaljivimi prizori.

Mostovi čez Idrijco

O gradnji novega mosta čez Vipavo med Gabrjami in Rupo smo že pisali. Podobne težave in potrebe pa imamo tudi drugod na Goriškem. Ozki in stari so mostovi čez Idrijco na meji med goriško in videmsko pokrajino. O tem sta se pred dnevi v Gorici pogovarjala pokrajinski predsednik Cumpeta in župan iz Corno di Rosazzo Palazzolo. O stvari bodo še govorili na sestankih predsednikov goriške in videmske pokrajine, saj mostovi povezujejo pokrajinske ceste.

OBCINA GORICA

obveščaja

da je na ogled načrt o razvoju in o primerni razdeljevalni mreži živil in pijač.

ŽUPAN

glede na zakon št. 524 z dne 14.10.1974, glede na zakon št. 426 z dne 1.6.1971, glede na pravilnik izdan s predsedniškim odlokom št. 02277/Pres z dne 30.12.1977

s poročaja

- a) da je z odlokom št. 48 z dne 26.1.1985 goriški občinski svet sprejel načrt o razvoju in o primerni razdeljevalni mreži živil in pijač v goriški občini;
- b) da so vsi akti, ki sestavljajo načrt deponirani v občinskem tajništvu in so na ogled na oglasni deski ob uradnih urah za 20 dni od dneva objave tega oglasa v Uradnem deželnem vestniku.
- c) Upravičenci lahko predložijo eventualne pripombe na kolkovanem papirju 30 dni od dneva objave tega oglasa v Deželnem uradnem vestniku.

Gorica, 4. marca 1985

Tajnik
dr. Giulio Senni

za ŽUPANA
cav. Mario Del Ben

Sodna obvestila za skupino delavcev tržiške ladjedelnice

Triinšestdeset delavcev tržiške ladjedelnice je te dni — sredi tedna — prejel sodno obvestilo, ker da so s protestno manifestacijo prekinili ali otežili reden potek prometa na javnih komunikacijah. Šlo naj bi za 62 delavcev in enega uradnika ladjedelnice. Po do zdaj razpoložljivih informacijah, naj bi se sodno obvestilo nanašalo na zadnjo protestno manifestacijo, ki so jo delavci ladjedelnice izvedli prejšnji ponedeljek. O najnovejšem zapletu so razpravljali že na skupščini delavcev, ki je bila v četrtek v ladjedelnici, v prihodnjem tednu pa se bodo naslovniki sodnih obvestil skupaj s predstavniki tovarniškega sveta in sindikata kovinarjev srečali z odvetniki Battellom, Boniem in Genovesjem ter preučili najbolj primeren način, kako zastaviti obrambo.

Odločitev sodišča prihaja v zelo kočljivem in napetem trenutku za delavce ladjedelnice in utegne še bolj zaostriti že itak naelektrano ozračje.

DO 15. MARCA

Javiti količine vina za predelavo

Konzorcij za zaščito porekla briških vin »Collio« pojasnjuje, da določila o obvezni predelavi (destilaciji) vinskih presežkov, ki so jih sprejeli v okviru Evropske gospodarske skupno-

sti ne veljajo za tiste vinogradnike, ki pridelujejo izključno vina z zaščitenim poreklom (DOC). Prav tako določila ne veljajo za tiste vinogradnike, ki pridelujejo namizna vina ali namizna vina z navedbo geografskega okoliša in ki ne presega 50 hektolitrov.

Vinogradniki, ki pa jih določila o predelavi presežkov vinskega pridelka obvezujejo, morajo do 15. t.m. s priporočenim pismom ustanovi AIMA in službi za preprečevanje ponaredb (Servizio repressione frodi), sporočiti količino pridelka namenjenega za destilacijo; to na podlagi pravilnika EGS.

Sporočilo konzorcija »Collio« poleg tega navaja, da kljub posegom z različnih strani, da bi rok 15. marec odgodili, do danes še ni bila sprejeta nobena odločitev, zato je treba v celoti upoštevati prvotna določila.

Epilog letošnje »Cantade«

Proces radi obrekovanja so do nadaljnjega odgodili

Letošnji pust v Tržiču ima tudi sodni epilog. Proti 32-letnemu Fabiu Forcessiniju iz Tržiča, Ul. Duca d'Aosta 81 in proti 61-letnemu Silviu Fabrisu, prav tako iz Tržiča, Ul. degli Eusebi 4, je bil sprožen kazenski postopek zaradi obrekovanja v tisku.

V letošnji številki humorističnega in satiričnega lista »La Cantada«, ki izide običajno nekaj dni pred pustom, je bila objavljena tudi ost na račun izdajanja voznih dovoljenj proti odkupnini. Prijavo so vložili Olivia, Massimo, Mauro in Marco Centini, ker da se z objavo takih vesti namerno jemlje čast njihovega družinskega člana Amedeu Centiniju. Forcessini naj bi odgovarjal kot avtor dovtipa, Fabris pa, ker kot odgovorni urednik revije, ni

opravil ustreznega pregleda in preprečil objavo take vesti.

Sodišče je po daljšem posvetu sprejel predlog zagovornika ter sodni postopek do nadaljnjega odgodilo. Amedeo Centini je namreč dejansko vpleten v znano afero v zvezi s podkupovanjem za izdajo voznih dovoljenj. Počakati bo treba torej na končni izid procesa.

Državi je ukradel fazana

Divjačina je državna last, to se pravi last skupnosti, kljub temu pa ni na razpolago vsakomur. To si bo prav gotovo zapomnil Bruno Rogovich iz Fossalona, ki so ga včeraj pred goriškim kazenskim okrožnim sodiščem obsodili na štiri mesece in petnajst dni zavora ter na globo 120 tisoč lir (kazen je pogojna) zaradi nedovoljene nošnje orožja in ker je državi ukradel (točneje uplenil) fazana. Sodili so mu kajpak po hitrem postopku.

Dogodek, ki je Rogovicha spravil v zapor, včeraj pa še pred sodišče, se je pripetil 19. decembra lani. Samo zaradi uplenitve fazana bi se Rogovich že nekako izmazal, vendar se je zadeva zapletla, ko so možje postave ugotovili, da Rogovich sploh nima dovoljenja za lov.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
priredi jutri, 10. marca, ob 17.30 v KULTURNEM DOMU
REVIJO GODB NA PIHALA

NASTOPAJO:

- gojenci godbe na pihala »Kras« iz Doberdoba
- godba na pihala »Vesna« iz Križa
- godbeno društvo »V. Parma« iz Trebč
- godba na pihala iz Ricmanj

Gostovali so Gabrci, prvič je nastopil domači, pomlajeni zbor

Pomembna kulturna prireditev v Štandrežu

Pomlajeni pevski zbor, kur dva druga zbora, otroški ter mladinski, gostje iz Gabrij, pa še fotografska razstava domačih amaterjev. Vse to smo videli in poslušali v četrtek zvečer na kulturnem večeru v Domu Andreja Budala v Štandrežu, kjer so, sicer z določeno časovno zamudo, počastili praznik slovenske kulture.

Pred polno dvorano domačinov je prvič nastopil pomnoženi in pomlajeni zbor domačega kulturnega društva Oton Župančič, ki ga vodi Elda Nanutova. Spominjamo se kako so v začetku sezone pevke in pevci ter odborniki tožili, da ne prihajajo v zbor mladi. Takrat so izvedli v vasi širšo akcijo. Rezultat je bil ta, da so se zboru spet pridružili nekdanji pevci in pevke. Kar pa je najvažnejše, v zbor so prišli mladi. Rezultat, prvi rezultat, smo videli prejšnji večer. Opazilo se je, da je tako množičen zbor še v povojih, da bo treba še časa, da se razvije tako kot bi bilo treba. Prepričani pa smo, da bo sčasoma ta mešana zbor postal eden najboljših v goriškem zamejstvu. Tudi zato ker ima za sabo pomladek. Pevodkinja Elda Nanutova namreč skrbi tudi za dva zbora, mladinskega, s katerim ima opravka že nekaj let, ter otroškega, v katerem pejo za-

res najmlajši. Oba sta nastopila v četrtek zvečer. Prepričani smo, da je taka društvena politika najboljša, saj se v takih zborih goji predvsem slovenska pesem. Med otroci pa se vzbujajo ljubezen do zborovskega petja in možno je, da se tu sčasoma najdejo tudi pevke in pevci za zbor odraslih.

Lep sprejem so doživeli tudi gostje, to je pevci moškega zbora Skala iz Gabrij. Vodi jih Anton Klančič. V zboru ni veliko pevcev, kar je sicer tudi razumljivo, saj Gabrje niso kdovekaj velika vas. Pomembno pa je to, da ob prilikah takih kulturnih večerov v tem ali drugem kraju prihaja do takih nastopov. Pevci in društveniki se med seboj spoznajo, gojijo prijateljske stike, sklepajo dogovore o nadaljnjem sodelovanju.

Še prej so v drugih prostorih Doma Andrej Budal odprli razstavo črno-belih ter barvnih slik petih fotografov. Še nekaj dni bodo tu razstavljene slike večkrat nagrajenega fotografskega amaterja Viljema Zavadvla, člana nekdanje Foto skupine 75, Romana Petejana, ki s svojo kamero zavzeto sledi vsemu društvenemu in vaškemu dogajanju, potem pa mladih Fabia Devetaka, Igorja Gomiščka in Mirana Vižintina.

Govor o pomenu kulture za nas Slovence pa je imel novinar Marko Waltrüsch. Podčrtal je tesno povezanost, ki jo ima slovenska kultura z zgodovinskim razvojem slovenskega naroda, od prosvetljenstva do čitalnic, od časov fašističnega zatiranja do partizanske borbe. Prav zaradi tega je bil Prešernov dan izbran kot slovenski nacionalni praznik. Govornik je še, navezujoč se na naše goriške razmere, podčrtal tesno povezanost med šolo, društveno dejavnostjo in obstojem ter razvojem sloven-

skega naroda v zamejstvu ter ožigal tiste »velike« kulturnike, ki se hudejejo nad preveliko ljudskoprosvetno dejavnostjo v zamejstvu, misleč da so oni edino zveličani. Letos bomo praznovali 40-letnico osvoboditve, obnavljanja delovanja naših prosvetnih društev, počastili bomo pri nas v Gorici vrsto drugih pomembnih obletnic. Za dosego zaščitnega zakona si moramo prizadevati v duhu spoštovanja med Slovenci, Italijani ter Furlani, ne da bi kdo kratil drugemu jezikovne ter narodnostne pravice.

kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 »Terminator«.
VITTORIA 17.30—22.00 »Star Virgin — un orgasma esplosivo«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 17.45—22.00 »La storia infinita«.

Tržič

EXSELSIOR 17.30—22.00 »Chewing gum«.
COMUNALE 18.00—22.00 »Vive le vie«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 in 20.00 »Nova Emanuela«. Ob 22.00 »Sanjarjenje neke žene«.
SVOBODA Ni predstave.
DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Alla Salute, Ul. Callisto Cosulich 117, tel. 72-480.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'Udine, Trg sv. Frančiška 4, tel. 84-124.

Kulturno in športno društvo Naš prapor izreka iskreno sožalje svoji dolgoletni odbornici Berti Ruzzier - Pintar ob izgubi dragega očeta.

Nov prijem društvene dejavnosti na Krasu

Pevci iz Doberdoba, Dola in s Poljan na skupnih vajah z Ivanom Klanjščkom

Zborovska dejavnost je prav gotovo glavna značilnost v delovanju večine kulturnih skupin, ki so članice Zveze slovenskih kulturnih društev. Tako je tudi na Goriškem, kjer trenutno deluje 10 članskih zborov, moških, ženskih in mešanih, ter 5 mladinskih skupin. Že ta podatek zgovorno pričča o razširjenosti pevske dejavnosti pri nas, o pomenu ki ga te skupine imajo v društvenem delovanju ter o njihovem doprinosu v nacionalnem smislu.

Uspehi teh naših skupin pa niso povsod enaki. Obstajajo zbori, ki so v zadnjem času beležili stagnacijo, oziroma kakovostni padec, obstajajo pa tudi skupine, ki so se prav v zadnjem obdobju strokovno in številčno izboljšale. To je primer moškega pevskega zbora Jezero iz Doberdoba. Kraška skupina je v zadnjem obdobju, pod vodstvom Ivana Klanjščka, opravila vrsto uspešnih nastopov v Jugoslaviji in v naših krajih ter povsod potrdila svojo pevsko dovršenost. Ti uspehi pa so brez dvoma prispevali, da se je k zboru približalo nekaj novih pevcev, ki so tako okreplili številčnost zbora ter mu zagotovili tudi kontinuiteto.

Pred kratkim pa se je Doberdobcem pridružila skupina pevcev zbora Kras iz Dola in s Poljan, to je skupine, ki je v zadnjih letih beležila utrujenost in postal je celo vpraš-

Pevci iz Doberdoba in iz Dola na skupni vaji

ljiv njen obstoj. Sedaj pa kaže, da je rešitev zagotovila obstoj dolanskemu zboru s tem, da ti pevci vadijo z doberdobskim zborom, enkrat tedensko pa pod vodstvom Ivana Klanjščka vadijo v domači vasi. Brez dvoma nastopanje v dveh skupinah zahteva večjo angažiranost teh pevcev, ki pa so potrdili, da z dobro voljo in ljubeznijo do petja se da odpraviti marsikatera ovira.

Na Goriškem, v okviru dejavnosti

ZSKD in njenih članic, je to prvi primer takega sodelovanja. Trenutni uspeh te rešitve pa kaže, da se bo pobuda, če se bo pokazala potreba, lahko ponovila tudi v drugih krajih. Množičnost se mora namreč razvijati enakovredno s kakovostjo. Samo tako bomo zagotovili obstoj in razvoj naših pevskih zborov, brez katerih si ne zamišljamo delovanja naše ljubiteljske kulture.

RUDI PAVŠIČ

Sestanek je bil konec prejšnjega tedna

Cumpeta in Cej v Ljubljani na obisku v slovenski Skupščini

Predsednik goriške pokrajinske uprave prof. Silvio Cumpeta in predsednik svetovalske komisije za gospodarska vprašanja arh. Jože Cej sta v Ljubljani, konec prejšnjega tedna, obiskala predsedstvo Skupščine SR Slovenije. S podpredsednikom Skupščine Jožetom Šušmeljem in predstavnikom republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje ter Gospodarske zbornice Slovenije so potekali pogovori o sestanku gospodarstvenikov Slovenije ter Furlanije - Julijske krajine, ki bo v aprilu v Gorici. Na tem se bodo pogovarjali o poglobitvi gospodarskega sodelovanja med deželama. Gosta iz Gorice sta se kasneje sestala še s predsednikom Skupščine SRS Vinkom Hafnerjem in s predsednikom slovenske vlade Dušanom Šinigojem.

Prav tako je odbor trgovinske zbornice odobril strošek za sodelovanje na dveh sejamskih prireditvah: v Ljubljani in Celovcu, razpravljal in odobril statut Konzorcija za industrijsko cono v Krminu ter sprejel nekaj drugih ukrepov.

Nova številka Goriškega letnika

V goriškem muzeju v gradu Kromberk so v teh dneh izdali deseto številko Goriškega letnika, zbornika raznih spisov o zgodovini, gospodarstvu, kulturi goriške dežele in Primorske nasploh. V 10 številki (datirana je za leto 1983) sodelujejo s svojimi spisi izključno sodelavci Goriškega muzeja. V končni fazi priprave pa je že enajsta številka, za leto 1984. Tako bodo skušali nadoknaditi zamudo.

Dejavnost odbora trgovinske zbornice

Odbor goriške trgovinske zbornice na zadnjih sejah, 6. in 22. februarja razpravljal in odobril poleg vrste sklepov redne uprave, tudi nekaj sklepov posebnega pomena na gospodarskem področju. Tako je bil sprejet sklep o nakupu industrijske hale nekdanje podgorske tekstilne tovarne. Objekt bodo kupili s prispevkom Goriškega sklada in ga bodo po preureditvi izročili v uporabo zadrugi Ison-

Izgubljeno-najdeno

V uradu za najdene predmete na goriškem županstvu hranijo, na razpolago zakonitemu lastniku, naslednje predmete: dve moški kolesi, pet ženskih koles, tri zložljiva kolesa, tri motorna kolesa, prstan, poročni prstan, moško zapastno uro, denarnico z vsoto denarja, znesek denarja, tri posode z neko kemično snovjo, več šopov ključev.

Tudi pozdravni slovenski napis na sodobnih goriških razglednicah

Marsikdaj smo v našem listu objavili stare razglednice z vedutami Gorice, na katerih so tudi slovenski napis velikokrat tudi skupno z italijanskimi oziroma nemškimi. Nekaj takih smo objavili pred kakim tednom ko smo jih povzeli iz knjige, ki jo je izdala goriška občinska uprava. V sodobnem času pa smo imeli na razpolago le malo razglednic s slovenskim napisom. Na razglednicah Gorice dobimo označen motiv v italijanskem, francoskem, nemškem in angleškem jeziku. Največkrat so te oznake na hrbtni strani. O slovenščini niti govora.

Pred nekaj dnevi smo v Gorici našli serijo razglednic z goriškimi motivi, ki vendarle imajo tudi nekaj slovenskega. Gre za razglednice, ki jih je založila Editrice Lamarca v Vidmu. Vsi napis na hrbtni strani so v italijanskem, francoskem, angleškem in nemškem jeziku. Na prednji strani ni nobenega napisu. Nekdo, najbrž kak domiselni goriški trgovec, pa je dal natisniti na prednjo stran, torej kar čez fotografijo slovenski napis »Lep pozdrav« v zlatih črkah. Gre za lepo pobudo, ki jo bo najbrž kazalo posnemati, pa čeprav bi želeli, da bi tudi na hrbtni strani našli, poleg prej omenjenih, tudi označbo motiva v slovenskem jeziku.

Preizkusil je fašistične in nacistične ječe

V Renčah je umrl prizadevni protifašist in narodni borec ter prosvetar David Arčon

10. februarja letos je po mučni bolezni v 81. letu starosti umrl tigrcev in borec NOB David Arčon iz Renč. Že s 16. letom je sodeloval v prosvetnem društvu, obnovljenem z njegovo prizadevnostjo leta 1920. Po fašističnem poizgu društvenega sedeža z vso opremo in klavirjem si je vneto prizadeval za ustanovitev telovadnega društva in postal odličen telovadec.

Kot osumljenca so ga kmalu in celo pri vojaki preganjali. Iz Turina je bil kot navaden vojak kazensko, pod močno stražo, premeščen v Corleone na Siciliji. Od njegove edince so ločeno z oboroženo stražo odpredelali 5 Slovencev na Sicilijo, 5 pa v Kalabrijo, vsakega v drug kraj. Za odlično izvedeno telovadbo so ga nagradili z dodelitvijo v pisarno. Tu je izbrskal premestitveni nalog: »Si transferisce il soldato Arcon Davide per motivi di idee panslavistiche«.

Po vrnitvi leta 1925 v Renče se je

spoznal z Zorkom Jelinčičem, Bertom Rejem in s pisateljema Francetom Bevkom in Damirom Feiglom. Kot poverjenik Goriške matice je vozil iz Gorice, razdeljeval knjige Goriške matice ter tudi ogromno knjig po fašistih upuščenega kulturnega doma v Ul. sv. Ivana v Gorici, vse takratne publikacije iz Slovenije in ilegalni protifašistični tisk, ki je skrivaj prihajal čez mejo iz Slovenije. Navozil je tudi večje količine »Prvih korakov« za solarčke, da so se doma naučili slovenščine po fašistični ukinitvi slovenskih šol.

Za Trst je nosil in oddajal ilegalni tisk Vekoslavu Špangerju v Železnih vratih. Tu mu je oddal tudi velik paket letakov za bojkotiranje fašističnih volitev 24. marca 1929. Po Arčonovi zaslugi v Lipi na Krasu ni šel nihče voiti.

Leta 1930 je bil dvakrat zaprt in do nezvesti pretepen na goriški kvesturi, dvakrat tudi leta 1933, a policija mu ni mogla do živega. Izkazal se je tudi kot borec NOB. Med prvimi je podpiral OF, v svoji mesnici v Renčah je kral živino za partizane, vozil je kože v Miren Scalettariju, od njega pa usnje za narodnoosvobodilno vojsko. Zaradi močnega suma so ga fašisti v njegovi hiši in na trgu pretepli do krvi in nezvesti 3. maja 1942. Po 2 mesecih zdravljenja v ambulanti goriških zaporov je bil interniran v taborišče Notaresco pri Teramu.

Po kapitulaciji Italije je spet delal za OF, vozil kože v Miren, nazaj pa podplate in usnje za IX. korpus. 1. decembra 1944 je šel k partizanom in je bil pri spopadu z Nemci na Štjaku ujet, mučen in interniran v taborišče Haid pri Linzu. Ko se je avgusta leta 1945 vrnil v Renče je bila njegova prva skrb društvena dejavnost. Med zavezniško zasedbo dela Primorske je stalno z denarjem in živčevjem podpiral krajevne narodnoosvobodilne odbore. Kot zgledega rodoljuba in borca ga bomo ohranili v trajnem spominu!

STONE RUTAR

darovi in prispevki

Za športno društvo Sovodnje so darovali: Branko Kovic 60.000 lir; Vid Primožič 46.900; Marko Devetak 50 tisoč; Drago Tomšič 100.000.

Za združenje pionirjev prve pomoči so darovali: F. Ciubei 10.000 lir; Stefania Marcovi 30.000; Ines Parisi 30.000; Franco Narduzzi 50.000; Cumin 10.000; Roberto in Antonio Leban 50.000; Antonietta Cassani 50.000; Sergijevi prijatelji 60.000.

Namesto cvečta na grob Malke Furlan vd. Mikluš daruje Tanja Mermolja 20.000 lir za Podporno društvo v Gorici.

Za goriški Zeleni križ so prispevali: v spomin na Giuseppeja Glessija družina Della Vedova 10.000 lir, N.N. 10 tisoč lir, N.N. 8.000 lir, v spomin na Giuseppeja Glessija Nelda in Pepi 20.000 lir, družina Leban 10.000 lir, v spomin na gospo Filiputti sostanovalec 68.000 lir, v spomin na Luigija Sussija rekreacijski krožek občine 50.000 lir, v spomin na Mario Batti družina Černigoj 30.000 lir, E.G. 10 tisoč lir, N.N. 10.000 lir, v spomin na Giuseppejo Valle Amalia Trevisan 10.000 lir, v spomin na Mario Kosckier družini Chaudani in Nassisi 20.000 lir, v spomin na Cristiano Petelin družina Barazzutti 10.000 lir, namesto cvečta na grob Libere Arru družine Marcioni, Planiscig, Velicogna in Simeoni 80.000 lir, v isti namen Avgusto Simeoni 20.000 lir, N.N. 13.000 lir, v spomin na Bruna Redigno družina Cianusero 5.000 lir, N.N. 10.000 lir, v spomin na Ido Pecar družina Ninzatti 20.000 lir, N.N. 10.000 lir, v spomin na mamo Pierluigija Ferrarja družina Delle Vedove 10.000 lir, v spomin na Giovannija Bertolija Angelo Spazzapan 30.000 lir, v spomin na Evelino Peric - Collenzini Gina Cobbe 20.000 lir.

Predstave v Kulturnem domu in Verdiju

Kinoatelje s »Skokom v kino« privablja z novimi prijemi

Kinoatelje, skupina ljubiteljev filmskega izražanja, je tudi v tej sezoni pripravil bogat spored, ki nosi naslov »Skok v kino«. Že sam naslov pobude torej vabi gledalca, da se za trenutek otrese drugih skrbi, da se za nekaj ur dvigne iz udobnega domačega fotelja in obišče filmsko dvorano. Včasih vabilo naleti na gluha ušesa, včasih pa se najde marsikdo, ki poziv sprejme. Vsekakor, ne glede na sam obisk v dvoranih, pa gre pobudo Kinoateljeja pohvaliti, saj z izborom slovenskih in drugih filmov nudi goriškemu gledalcu bogat in celovit prežet sedanje filmske ustvarjalnosti, predvsem tiste, ki jo tržišče zanemara.

Letošnji »Skok v kino« Kinoateljeja pripravila ob sodelovanju s tržaško Cappello Underground ter upravama Kinoatelnega doma in kinodvorane Verdi.

Ciklus filmskih večerov, ki se je začel prve dni marca in se bo zaključil konec maja, je razdeljen na tri skupine. V prvi spadajo premiere slovenskega filma, to je predstavitve najnovejših filmov, ki so nastali v Sloveniji. Drugi ciklus je namenjen premieram kvalitetnih mednarodnih filmov. V tretjem ciklusu

pa spadajo posebne predstave, srečanje s klasičnim in sodobnim filmom.

Pobuda Kinoateljeja v tej sezoni zadobiva na vrednosti tudi zaradi 90. letnice rojstva filma, saj so 1895. leta bratje Lumiere registrirali patent njihovega izuma.

Predstave premier mednarodnih filmov se vršijo v kinodvorani Verdi, ostali dve skupini pa v Kulturnem domu. Pogledajmo sedaj, kaj nam Kinoatelje ponuja v naslednjih tednih. Premiera slovenskega filma bo v petek, 29. marca, v Kulturnem domu, ko bodo predstavili Stigličev film »Veselo gostivanje«. V kinodvorani Verdi bo naslednja projekcija 12. marca, in sicer »Krvavo rdeče klasje« (Children on the corn) režiserja F. Kierscha. Teden kasneje, 19. marca, pa bo na vrsti »Moskva pri Hudsonu« (Moscow on the Hudson) režiserja P. Mazurskyja.

Za rubriko »film mladih« pa bodo 15. marca v Kulturnem domu projekcije filmov »Liquidi sky« (S. Tsukerman), »Krizno obdobje« (F. Slak) in »Testa dura« (D. Segre). Predstave torej za vse okuse in na visoki umetniški ravni.

Učenci iz Nove Gorice obiskali šolo v Romjanu

Ob letošnjem prazniku slovenske kulture so učenci in učitelji slovenske osnovne šole v Romjanu imeli v gosteh vrstnike iz osnovne šole Milojke Štrukelj iz Nove Gorice, ki so tako vrnil obisk izpred dveh let. Goste je poleg predstavnikov šolskih oblasti, pozdravil občinski odbornik Luciano Soranzo.

Srečanje so kajpak popestrili z bogatim in zanimivim sporedom recitacij ter folklornih plesov. Naj povemo še, da so mlade goste iz Nove Gorice in njihove spremljevalce posebno prijetno pogostile mamice otrok, ki obiskujejo slovensko osnovno šolo v Romjanu.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir, prednaročnina do 28. 2. 85 80.000 lir. V SFRJ številka 25 00 din, naročnina za zasebnike mesečno 250,00, letno 2.500,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300,00, letno 3.000,00, letno nedeljski 800,00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI

primorski dnevnik

9. marca 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Pojutrišnjem začetek prizivnega procesa zaradi nesreče v Sevesu

MILAN — Tukajšnje prizivno sodišče bo v ponedeljek ponovno vzelo v pretres odgovornosti za tragedijo z dne 10. julija 1976, ko se je iz tovarne ICMESSA v Medji sprostil strupeni oblak dioksina, se razlegel nad prostrano območje Brianze in okužil človeka ter naravo.

Pred sodni zbor bo sedlo pet tehnikov švicarske družbe Givaudan, ki je lastnica omenjenega kemijskega obrata. Peterico je 24. septembra 1983 sodišče v Monzi obsodilo na naslednje kazni: predsednika tovarne ICMESSA in pooblaščenega upravitelja matične družbe Givaudan Guya Waldvogla na 4 leta zapora, tehničnega direktorja tovarne v Medji pri Sevesu Jeorga Sambetha in ravnatelja tovarne Herwiga Von Zwehla na 5 let, projektanta omenjenega obrata Fritza Moerija na 4 leta in vodjo inženirskega oddelka tovarne Giovanniya Radiceja na 2 leti in pol ječe.

Prizivno sodišče razpolaga z zajetnim dokaznim gradivom, ki so ga zbrali tako med preiskavo kot med prvostopenjsko obravnavo, nedvomno pa bodo sodniki

skušali razčistiti še nekatere nejasnosti, med njimi v prvi vrsti vprašanje, zakaj in po čigavi krivdi je visoki pritisk v reaktorju raznesel varnostni ventil, skozi katerega je ušel dioksin.

Tovarna ICMESSA je proizvajala, kot znano, kemijske pripravke za izdelovanje parfumov, dišav za jedi, kozmetičnih artiklov in zdravil, toda brž po ekološki katastrofi so jo zaprli. Po nesreči je prebivalstvo prizadetega ozemlja moralo drugim in zamrla je vsakršna proizvodna in siceršnja dejavnost.

Vodstvo švicarske družbe Givaudan je javnim ustanovam in zasebnikom, ki so bili žrtve dioksina, izplačalo okrog 300 milijard lir odškodnine, v čemer so všteli tudi stroški za bonifikacijo enega dela okuženega ozemlja, kjer bodo v prihodnjih dneh odprli za javnost park, in še večje površine, ki jo poskusno obdelujejo, da bi z analizo pridelkov preverili stopnjo okuženosti zemlje.

Po devetih letih kaže, da ni več bolezenskih pojavov med ljudmi, ki so takrat vdihavali strup in da je vseh 193 okuženih oseb ozdravelo.

Mimoze tudi za redarko

Med večerajšjo veliko manifestacijo ob prazniku žensk v milanskem središču je skupina nasmejanih deklet podarila šopek mimoze tudi motorizirani mestni redarki (Telefoto AP)

Rop jim je nesel 800 milijonov lir v usnjenem blagu

PERUGIA — V Migiani di Corciano je pet oboženih in zakrinkanih mož izropalo skladišče podjetja Malbe Confezioni Maglierie Pelle. Plen: 800 milijonov lir v usnjenih oblačilih in pleteninah. Izbrali so seveda najboljše. Roparji so vdrli v stanovanje čuvaja Vita Castellania le nekaj metrov stran od skladišča in medtem ko je eden stražil njegovo ženo in hčerki, ki jih je še prej temeljito zvezal, so pajdaši prisilili moškega, da jim je odprl skladišče. Nazadnje so zvezali še čuvarja in pobegnili z dostavnim vozilom.

»Predor 7 gričev«

RIM — Občinski odbornik za probleme rimskega zgodovinskega jedra Aymonimo pripravlja z ekipo izvedencev in univerzitetnih docentov študijo o izvedljivosti avtocestnega predora skozi vseh sedem gričev, na katerih se razprostira »večno mesto«. Pobudo bodo uradno predstavili javnosti čez kakšna dva tedna. Koliko bi predor stal, seveda še ni mogoče preračunati.

Pravijo, da bi takšen predor praktično rešil vse prometne probleme, s katerimi se ubadajo v zgodovinskem središču Rima, a z njimi tudi tiste, ki so povezani s tem, kako čimbolj razbremeniti in pospešiti promet med zgodovinskim jedrom in modernim središčem mesta na eni ter predmestji na drugi strani. Predor bo dolg štiri kilometre in pol.

Vest o načrtu je posredoval član študijske ekipe prof. Giorgio Gullini, ki poučuje arheologijo na turinski univerzi.

Z videokasetami služili milijarde

RIM — Finančni stražniki so odkrili izredno cvetočo posel prebrisanih in »nesumljivih« ljudi, ki so sami izdelovali videokasete in jih nato prodajali, ne da bi prijavljali ustrezne dohodke in plačevali davek IVA. Na tak način so zaslužili nad 5 milijard lir.

Še posebno iznajdljiv in donosen je bil sistem Rose Antonelli, ki je videokasete izdelovala v svoji vili pri Casalpaloccu in jih prodajala prav tako v svoji trgovini sredi Rima. V dveh letih naj bi tako prislužila kar dve milijardi lir.

Imen drugih preiskovalci niso sporočili. Ve se le, da so prijavili devet oseb, med njimi tudi predstavnika družbe Zanussi Videorivisamenti iz Rima.

Telovadne copate s kompjuterjem

WASHINGTON — Zahodnonemška tovarna športne opreme Adidas bo spomladi začela prodajati v ZDA telovadne copate z mini - kompjuterjem, ki bo med tekomo ali tudi samo hojo meril brzino premikanja, dolžino koraka in porabljenega kalorije. Copat, ki so mu nadelo naziv »micro pacer«, bo stal od 50 do 125 dolarjev (okrog 250.000 lir), odvisno pač od tega, kako je izdelan: iz kengurujeve kože ali pa najlona. Kupcem bodo na voljo seveda tudi kompjuterjevi nadomestni deli.

Če se bodo »kompjuterizirane copate« na ameriškem trgu obnesle, jih bo Adidas postavila tudi na druga tržišča.

M. Muster:

ČIKAGO

25.

Muzej o japonskih gojiteljih bakterij

HARBIN — V tem kitajskem mestu so japonski znanstveniki od leta 1933 do leta 1945 gojili bakterije in jih preizkušali na ljudeh. V bistvu je to bil zametek bakteriološke vojne, ki mu je v groznih mukah podleglo nad 3.000 ljudi, po večini Kitajcev. Raziskovalni center so Japonci zgradili kmalu potem, ko je njihova vojska zasedla severovzhodno Kitajsko, njegovo opremo in dokumentacijo pa uničili po umiku čet s kitajskega ozemlja oziroma po podpisu listine o predaji v Tokiu leta 1945.

Pekinske oblasti so zdaj sklenile zgraditi tam, kjer je bil bakteriološki center, muzej in značilno je, da so ta predlog prvi iznesli prav Japonci, ko so trumoma začeli obiskovati Harbin po letu 1981, torej po objavi knjige »Gnezdo ljudozoških zverij« izpod peresa Sejičija Morimure. Le-ta je namreč prvi javno opozoril na strahote, ki so jih počeli japonski okupatorji v Harbinu.

Austeritety na Kitajskem

PEKING — Kitajska vlada je sklenila drastično omejiti vse »nepotrebne« stroške na področju javne uprave. Odslej ne bo več razkošnih sprejemov v čast tujih osebnosti, sami predstavniki pekiške vlade pa ne bodo več potovali na tuje, če to ne bo zares nujno. In še: krajevne uprave bodo morale zaprositi osrednjo oblast za dovoljenje, da urade in pisarne opremijo z novim pohištvo, razen tega najmanj za leto dni ne bodo smele najemati novih uslužbencev. Nazadnje država ne bo več finančno podpirala izdajanja časopisov in revij v sklopu raznih ministrstev. Gornji ukrepi naj bi omogočili 10-odstotno skrčenje javnoupravnih izdatkov.

Do tu upravna austeritety. Toda kitajska vlada je s posebnim odlokom odredila tudi ukinitve loterij. Glasilo KP LRK piše, da so loterije odvraten pojav, ki spominja na razmere v Šangaju pred osvoboditvijo. »Loterije so v nasprotju z našo socialistično etiko«, je pripisal člankar in tako utemeljil vladni sklep, ki je prišel potem, ko je osrednja oblast približno leto dni »stolerirala« loterije. S temi naj bi številne trgovine pospeševale prodajo cenenega, nekakovostnega blaga oziroma odvečnega blaga na zalogi, po drugi strani pa naj bi trgovci z loterijami prikrižali nezakonito navijanje cen.

Marsikje so se podjetja s pomočjo loterij preskrbljala s svežim kapitalom, do katerega bi sicer prišla z veliko težavo, ker bi morala ubrati zapletene birokratske poti državnega bančniškega sistema, kot tožijo tisti, ki bi radi služili denar na lahek način. Pekinska vlada označuje loterijo kot svojevrstno obliko hazardne igre, ki so jo zakonito odpravili že leta 1949, a je v resnici niso mogli izkoreniniti. Samo v Šangaju so lani aretirali oziroma kaznovali z globo 38.000 poklicnih hazardnih igralcev.

Prostitutke najbolje poznajo svoje posle

ATLANTA — Da bi skušal preprečiti naraščanje prostitucije, je župan Atlante (glavnega mesta ameriške države Georgije) Andrew Young ustanovil posebno komisijo, v kateri so razni strokovnjaki zadolženi, da proučijo pojav in nakažejo poti za njegovo reševanje. V svoji razsvetljenosti pa je Young, ki je svojčas bil desna roka Martina Luthra Kinga in ameriški ambasador v OZN, naredil izbiro, o kateri so vedno prisotni »dobromislečneži« menili, da je »pravi škandal«. Young je namreč poklical v komisijo tudi prostitutko Dolores Franch, ki je predsednica krajevne organizacije prostitutk »HIRE«. Kratica pomenja njihov motto: »Hooking is respectable employment«, kar bi naše pomenilo »prostituiranje je spoštovanja vredna zaposlitev«.

Komisija, v kateri so sami vplivni predstavniki najvišjih mestnih slojev, je zelo ostro kritizirala Youngovo odločitev in zagrozila, da bo odstopila, če župan ne bo odstranil Francheve. »Že leta se borimo proti prostitutkam, sedaj pa naj bi sodelovali z njimi«, trdijo puritanci. Vse kaže pa, da Young ne bo odstopil tako lahko od svojega stališča, kajti prepričan je, da prostitutke še najbolj poznajo svoje posle. Bojevita Dolores Franch je javna kritik in se je medtem že spravila na delo ter predstavila prvi predlog, po katerem naj bi »razvado« omejili na en sam mestni predel. Prostitutke bi tako bile daleč od »puritanskih« pogledov, policija in zdravstveno osebje pa bi imeli lažje delo.

V ZDA je spet v modi lik »pravega« moškega

NEW YORK — Po vročih letih, ko je ZDA preplaval močan val feminizma in ovrednotenja vsega, kar je bilo »ženskega«, je v teku sedaj v ZDA radikalna družbena sprememba. Vedno več je namreč znakov, ki povečujejo jejo moškost, oziroma lik »pravega« moškega, ki žensko nadkriljuje in jo osvaja z grobimi manirami. Statistike namreč govorijo, da se je v zadnjih časih občutno povečala prodaja cigar, kart za poker in piva, pomnožilo se je tudi gledanje nasilnih športov, kot sta boks in rokoborba.

Drugi simptom te »nostalgije« je nagrada, ki jo je združenje filmskih producentov podelilo robotemu Clintu Eastwoodu kot najbolj emblematicnemu igralcu ameriškega filma. Mehkost in občutljivost Dustina Hoffmana ali Roberta Redforda sta, kot kaže, pozabljeni. Pri tem pa je treba ugotoviti, da so prav ženske med prvimi pobudnicami tega novega družbeno-kulturnega vala. Rosemarie Daniell, pisateljica, ki je pred kratkim objavila knjigo »V iskanju moškega«, je tudi prepričana v »novi« moški lik in opisuje, kako uživa ob moškem, ki je mišičast in robot, ki veliko kadi in pije ter ljubi divjo vožnjo z motorjem. »Pravi moški je in pije, ne da bi skrbel za linijo, kar pa je še posebno pomembno — ne boji se svojih ženskih značilnosti.« Dejstvo je, piše še avtorica, »da so moški, po valu feminizma, preveč težili k podobnosti z žensko in to jih je obremenilo. Pretiravali so, zato je je sedaj povsem logično, da je prišlo do obrata.«